

„TOPER“ Celje: V desetih dneh 18% večja proizvodnja

V Celju je vrsta industrijskih podjetij precej velika. Nekaj je novih, druga pa obstojajo že desetletja. Nekatere v sredini je Tovarna perila, ki je začela obratovati pred približno desetimi leti, tako da je vendarle med najmlajšimi tovarnami in vendar je njen kolektiv po daljšem preiščitju in na osnovi ugotovitev raznih komisij spremenil proizvodni proces.

Do konca leta 1954 je delo v tovarni potekalo po starem, med okupacijo vpeljanem sistemu tekočega traku. Medtem je v svetu, zlasti v Ameriki prišel v ospredje nov sistem, ki je znatno povečal proizvodno zmogljivost konfekcijskih tovarn. Celjska tovarna je v okvirnih potezah ta sistem sicer poznala, če ne ves kolektiv, pa vsaj tehnično vodstvo, vendar je dolgo trajalo, da so se končno odločili tudi svoje podjetje preurediti po najnovejšem načinu, ker so najprej morali temeljito proučiti vse možnosti in do potankosti izdelati podroben načrt novega sistema prilagojenega njihovemu podjetju. Več kot leto dni so trajale te priprave, pri katerih so kolektivu znatno pomagali strokovnjaki tvrdke »Singer« iz zagrebške podružnice.

Naposled je zamisel dozorela in v prvih dneh novega leta so enega izmed treh starih trakov popolnoma preuredili. Težko bi bilo opisati ta najmoderneje urejen trak proizvodnje, da bi ga bralci mogli tudi razumeti. Na pogled v tem delu vlada večji nered. Toda to je samo vtis, ki ga dobiti pri površnem pregledu v primerjavi s stari načinom, kjer so stroji razvrščeni kot vojniki v strumnih vrstah. Toda to je le videz. V resnici se je v najkrajšem času pokazalo, da je nov način dela veliko boljše. Strokovnjaki so predvidevali, da bo proizvodnja na novem traku v treh do štirih mesecih porasla za 20%. V resnici delajo po novem načinu šele dobrih deset dni, a proizvodnja je že za 18% višja. Kolektiv je mnenja, da bo v dveh mesecih dosegel v tem oddelku tudi za 24% višjo storilnost.

V čem je torej prednost novega sistema, ki je tako zelo dvignil storilnost dela? Na grobo povedano je na pretek v tem, da so v novem sistemu odstranili vsak nepotreben gib delavca za stroji, hkrati pa sprostil iniciativo in pridnost delavca, kar prej ni bilo mogoče storiti v tolikšni meri. Prej so na primer morale hoditi po izdelke posameznih kosov k drugim delavkam, medtem ko sedaj sploh ne zapustijo šivalnega stroja. Poleg tega je prej celotna skupina delila uspehe, pa tudi neuspehe, ne glede na pridnost, sposobnost in iznajdljivost posameznih delavk v celotni brigadi. V novem načinu so delavke bolj samostojne in imajo z zagotovljenim zaslužkom od učinka tudi

veliko večjo spodbudo. Treba je povedati, da nov način dela sicer ne zahteva večjih fizičnih naporov, ima pa drugo lastnost, kar se pri starem načinu ni pokazalo, to je, da zahteva nov način veliko večjo sposobnost pri delavkah, zlasti pa pri delovodjih. Vsako zaostajanje posamezne šivilje gre lahko na škodo celotne proizvodnje. Na tem traku bodo morali celo tako urediti razvrstitev delovnih mest, da bo nekaj šivilj vedno v rezervi, če ena izmed stalnih zbolí, če ni kak dan pripravljena na tempo dela, kar se lahko vsakemu zgodi. Slednjič ima nov sistem tudi to prednost, da delavke ne morejo več po nepotrebnem zapravljati časa s pogovori, ker to onemogoča razvrsti-

proizvodne cene in s tem v zvezi tudi znižanje cen izdelkom »Toper« za potrošnike.

Za konec še nekaj misli. »Toper« je prvo podjetje v Celju, ki je v interesu znižanja stroškov proizvodnje in povišanja storilnosti dela zavrglo star način in sprejelo nov proizvodni sistem. Zvišanje proizvodnje za 18% v tako kratkem času in predvideno zvišanje do 24% pomeni zelo veliko za industrijsko podjetje. Morda je v Celju še več podjetij, kjer bi s temeljito analizo procesa dela našli mnogo napak? Pomislimo samo, da bi pri večini celjskih podjetij preureditev sistema dela povečala proizvodno zmogljivost za 20%, koliko bi to pripomoglo k dvigu živ-

Šivalnica v »Topru« — na sliki je še stara ureditev, ki so jo sedaj opustili.

težev strojev, najbolj pa osebni interes, da delovni čas kar najbolj izkoristijo.

Nov sistem pa ima eno negativno stran, ki se ne da odstraniti. To je večja obremenitev strojev, kar je za naše prilike lahko zelo usodno. Tovarna že itak dela z dokaj zastarelimi stroji in bi nujno potrebovala več novih navadnih šivalnih strojev in nekaj specialnih. Naravno je tu vmes težava pri uvozu.

Kolektiv je navdušen nad novim sistemom, vendar obžaluje, da ni bilo mogoče po novem načinu urediti vseh treh bivših trakov. Nov način zahteva veliko večjo prostornino. V tovarni bi lahko v najkrajšem času preuredili ves delovni proces, če bi bila tovarna večja. Veliko upanja so polagali na investicijsko gradnjo, ki bi jo že letos začeli. Toda z imobilizacijo so nastale nove težave, ki previdevajo zelo malo možnosti za uresničitev njihovih načrtov.

Morda bi bilo dobro, da bi Ljudski odbor mestne občine to vprašanje le dobro pregledal in poskusil najti sredstva vsaj za delno razširitev tovarne. Vsaka investicija v tej smeri pomeni dvig standarda, saj je izboljšanje procesa proizvodnje predpogoj za znižanje

ljenske ravni? Pri današnjem razvoju industrije v svetu se ne moremo zadovoljiti s tem, da bomo z uvedbo najrazličnejših domačih izdelkov postali neovisni od tujine, temveč moramo skrbeti, da bomo delali vsaj tako dobro kot zunaj, če že ne celo boljše, kar bi moralo biti odraz naše samouprave, to se pravi, dejstva, da smo lastniki proizvodnih sredstev.

Zbor živinorejcev v Laškem

Na pobudo medzadružnega živinorejskega odbora Laško je bil dne 7. 1. zbor živinorejcev za bodočo Laško komunio. Udeležili so se ga vsi napredni živinorejci iz petih občin, ki bodo tvorile bodočo Laško komunio.

Predsednik medzadružnega živinorejskega odbora je v referatu podal stanje živinoreje v komunii ter poudaril, da je od 3174 krav spolno okuženih čez 33%, kar je za našo živinorejo obupen udarec. Okužbe se stalno širijo, zmanjšuje se mlečnost krav, povečuje se jalovost, vse skupaj pa zmanjšuje narodni dohodek od živinoreje. Predvno živinorejo so uničila vojna ter povojna leta. Največjo nesrečo pa so prizadeli razni posegi s križanjem sivorjavega goveda s pomurcem. Živinorejci so na zborovanju ugotovili, da po teh poteh ne morejo nadaljevati. Zaradi tega so se odločili za čisto rejo pomurca ter postopno uvajanje sivorjavega goveda. V ta namen so določili Kmetijsko gospodarstvo Rimske Toplice kot vzrejno središče sivorjavega goveda.

Po referatu dr. Melanška so živinorejci sklenili, da je nujno potrebno preiti za dobo 2 let k splošni uvedbi umetnega osemenjevanja za celo področje. Za izvedbo te široke akcije so pa potrebna večja denarna sredstva, ki jih bo skupnost morala dati, če hočemo stanje živinoreje na tem področju dvigniti. Nujno potrebno je, da okraj preskrbi avtomobil za veterinarsko ambulanto v Laškem. Vzdrževanje avtomobila, amortizacija in ostalo bi krije zadruge. Kmetje so odobrvali umetno osemenjevanje, vendar so pripomnili, da bi morala veterinarska bolnica v Celju imeti pomurske blike.

Živinorejci so grajali okrajni živinorejski odbor, ker jim ni nudil nobene pomoči, da bi bil upeljan rodovnik. Zato so ponovno apelirali, naj pošlje svoje strokovnjake. Znano je, da je imela bivša živinorejska zadruga Laško nad 200 krav z dokaj visoko mlečnostjo v rodovniku.

Živinorejci so razpravljali o pašniku na Smohorju, katerega je kupila bivša živinorejska zadruga Laško. Na tem pašniku je medzadružni živinorejski odbor v prejšnjem letu prvič organiziral pašo za mlado živino. Uspeh paše je bil zelo zadovoljiv (povprečen prirastek na govedo 32,8 kg). Pašnik so v jeseni dobro pognojili z Thomasovo žilindro in del s hlevskim gnojem.

Nadalje so sklenili, da bodo še naprej razpelojevali nemško oplemenjeno svinjo. Kmetijska zadruga Laško je v preteklem letu nabavila 38 plemenskih svinj oplemenjene pasme v Ponovičih in jih razdelila naprednim živinorejcem po znižani ceni.

Tudi na perutinarstvo niso pozabili. Prejšnje leto so razdelili kmetom več rodovniških piščancev »Stajerke«, ter nabavili nekaj petelinov. Letos bodo to delo nadaljevali.

O pomembnosti osebnih zaščitnih sredstev pri delu

Obvarovali delovnega človeka pred nezgodami in poškodbami, ohranili njegovo delovno sposobnost in skrbeli tudi za dobre delovne pogoje, to je važna in odgovorna, vendar ne lahka naloga odgovornih ljudi v podjetjih in delavnicah.

Delavca, njegova dele telesa ščitimo pri delu s tem, da mu nabavimo potrebna in primerna osebna zaščitna sredstva (seveda tudi še z drugimi zaščitnimi ukrepi), delavec pa je dolžan (saj mu to tudi nalaga zakoniti predpis 8. člena Splošnega pravilnika o higieniko-tehničnih in varnostnih ukrepih pri delu, Uradni list FLRJ štev. 16/47), da zaščitna sredstva uporablja in da se na tak način obvaruje poškodb, ki so predvsem niemu v škodo.

Zal nam statistični podatki o poškodbah na področju celjskega okraja iz leta v leto kažejo, da glede teh percetih vprašani nismo storili ravno mnogo, in da predvsem vsega tega nismo temeljito obdelali.

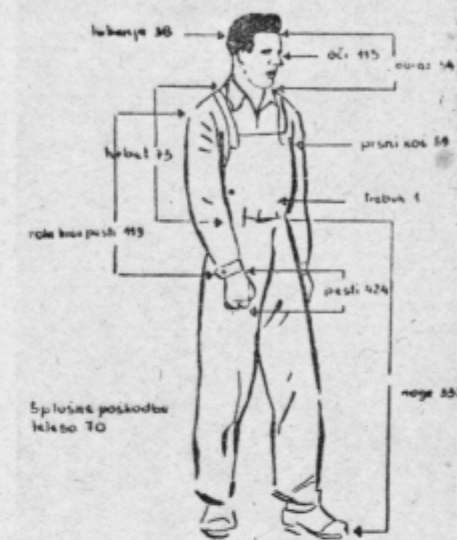
Na Okrajni inšpekciji dela je izvršena analiza 1283 poškodb in je ob tej priliki ugotovljeno, (kakor tudi v državnem merilu), da so pri delu prizadeli zlasti tisti delavci telesni deli, ki nimajo prave zaščite.

Največ poškodb so utrpeli (pešili) dlani, katerih je kar 424 ali 33%. Če pri pregledih na sploh in v praksi ugotovljamo, da naši delavci rokavic ne uporabljajo, da celo mnogokrat smatrajo to zaščitno sredstvo za luksuz, da se radi pohvalijo z izdelanimi rokavicami, potem so te številne poškodbe razumljive, vendar neopravičljive. Zakaj ne bi pri večini grobih del uporabljali rokavic, kakor to delajo drugod. Razumljivo, da to ne bo lahko, ker se je na vsako novost treba navaditi in bo tudi za ta ukrep treba nekaj časa.

Druge v vrsti poškodb so noge s 332 primeri ali 26%. Največ primerov teh poškodb so povzročili padci raznih

predmetov, zato smo že pristopili k izdelavi osebnih čevljev z zaščitno jekleno kapico, rudarji pa, (kjer je mnogo teh poškodb) so sami začeli uvajati posebno opremljene rudarske škornje. Tudi roke so zelo prizadele, saj vzemajo 119 primerov ali 9,3%, kar pomeni, da bo potrebno tudi za ta del telesa najti primerno zaščito in s tem zmanjšati število poškodb.

Posebne poudarka moramo dati zaščiti oči. Te poškodbe ne samo, da se ne zmanjšujejo, temveč se celo številno večajo, saj 113 primerov ali 8,8% poškodb tega najvažnejšega človekovega organa jasno dokazuje, da je zaščita prešlaba in tuji skrb za izboljšanje občutno prešibka. Pri nas sicer že uporabljamo razne vrste očal, vendar so mnoga neprimerna, še bolj pogosto pa se primeri, da delavci očal ne uporabljajo, češ, da so neprimerna, kar je večkrat tudi res. Vendar pa izgovori vedno le niso utemeljeni. Boljša je namreč slaba, kakor pa nobena zaščita.

Slika nam nazorno prikazuje, kam moramo usmeriti našo skrb pri zaščiti delavca: Zaščita dlani (pešili), spodnjih okončin, rok (brez dlani) in oči, nam mora biti glavna naloga, pozabiti pa seveda ne smemo tudi na zaščito lobanje (nošenje šlemov) na hrbeč, obraz in druge dele telesa.

Začnimo s tem delom pa bomo gotovo dosegli lepe in koristne uspehe. Pri tem delu nam bo nudil mnogo koristnih napolkov naš novoustanovljeni Zavod za proučevanje varnosti pri delu v Ljubljani, ki je že začel delati in bo v kratkem tudi v Celju priredil razstavo s posebnim poudarkom na osebnih zaščitnih sredstvih.

POZIV

K VLOŽITVI DAVČNIH PRIJAV ZA ODmero DOHODNINE IN PROMETNEGA DAVKA ZA LETO 1954

ROK ZA VLOŽITEV DAVČNIH PRIJAV JE OD 1. JANUARJA DO VKLJUČNO 31. JANUARJA 1955

I. DOHODNINA

Davčni zavezanec zasebnega sektorja in zasebne pravne osebe, ki so v letu 1954 opravljali kakršnokoli pridobitno delo ali izvrševali samostojne poklice z namenom pridobivanja dohodkov ali so imeli dohodke od zgradb in od drugih imovinskih predmetov in imovinskih pravic, morajo zaradi odmere dohodnine vložiti davčne prijave na predpisanem obrazcu v zgoraj določenem roku.

Davčne prijave je treba vložiti pri pristojnem občinskem ljudskem odboru, kjer ima davčni zavezanec svoje stalno prebivališče oziroma pravna oseba svoj sedež.

Davčno prijavo za dohodke od zgradb morajo vložiti tudi tisti davčni zavezanec, katerim je bila dohodnina od obrtne dejavnosti že vnaprej pavšalno odmerjena. Prav tako morajo vložiti davčne prijave za dohodke od zgradb tista kmetijska gospodarstva, ki imajo zgradbe v mestnih okoljih ali kopališčih, klimatskih in turističnih krajih. Za dohodke od zgradb se računa tudi vrednost lastnega stanovanja.

Davčno prijavo o doseženem prometu in dohodku, morajo vložiti tudi tisti davčni zavezanec, ki so imeli v letu 1954 dohodke od prevoznih sredstev, kot postranske kmetijske dejavnosti.

Davčne prijave lahko oddajo zavezanec osebno ali po pošti. Dohodki iz uslužbenškega razmerja ne spadajo v davčno osnovo in jih ni treba izkazovati v davčni prijavi.

Kdor ne vloži davčne prijave v določenem roku, plača kazen v višini 3% od predpisanega davka, če pa prijave ne vloži niti na pismen poziv, pa 6% predpisanega davka.

Kdor vire dohodkov utaji oziroma prijavi neresnične ali nepopolne podatke z namenom, da bi se izognil plačilu davkov, bo kaznovan z denarno kaznijo, ki je določena za davčno utajo.

Na podlagi tega poziva niso dolžni vložiti davčne prijave:

1. Kmetijska gospodarstva, ki imajo dohodke izključno iz kmetijstva.
2. Delavci, nameščenci, uslužbenci in upokojenci glede dohodkov iz uslužbenškega razmerja.
3. Postreščki, ulični prodajalci časopisov, snazilci obtube in podobni delavci, ki plačujejo dohodnino v stalnem letnem znesku, če nimajo kakih drugih dohodkov, za katere je predpisana vložitev davčne prijave.
4. Osebe, ki so imele dohodke od dobičkov za srečke in druge vrednostne papirje, od dobičkov stav v gotovini na dirkah ter na športnih in drugih prireditvah.

II. PROMETNI DAVEK

Hkrati in v istem roku z davčno prijavo dohodnine morajo vložiti na posebnem obrazcu letno prijavo za prometni davek tisti davčni zavezanec, ki opravljajo promet, zavezanec plačilu prometnega davka.

Davčne zavezanec opozarjamo, da rok za vlaganje davčnih prijav ne bo podaljšan.

Tiskovine za davčne prijave se dobijo pri Upravi za dohodke Ljudskega odbora mestne občine Celje (v sobi št. 78). Tam se vlagajo tudi davčne prijave.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Uprava za dohodke pri Ljudskem odboru mestne občine Celje

Iz življenja množičnih organizacij na konjiškem področju

V začetku decembra preteklega leta je bil v Konjicah izvoljen iniciativni komite ZKS in odbor SZDL za bodočo konjiško občino. Oba foruma sta v zadnjem času že precej močno prišla za delo, kar bo v kasnejših mesecih olajšalo ostale priprave pri ustanavljanju občine kot upravnega organa.

Na zadnji skupni seji se odborniki razpravljali o političnem in organizacijskem delu organizacij ZK in SZDL. Na celotnem področju bodoče konjiške občine je sedaj 31 osnovnih organizacij SZDL, vendar predvidevajo, da bodo do začetka marca nekatere združene oz. priključene sosednjim. Tako bodo v vitanjski okolici morali temeljito pregledati delo organizacije SZ na Paki, ker je ta odbor med najslabšimi na njihovem področju, vendar pa zaradi obsežnega terena priključitev k sosednjim ne bi bila dokončna rešitev. Prav zaradi nedelavnosti tega odbora je tudi tako nizek odstotek volilcev (26%) v članstvu SZ na vitanjskem področju.

Boljše pa je v sosednjih Zrečah, kjer sedaj deluje sedem vaških odborov. Do lanskega leta jih je bilo sicer nekaj več, vendar so že v jeseni priključili nedelavne k sosednjim, ki imajo več sposobnih ljudi. V sedanji loški občini pa imajo po številu deset vaških odborov SZDL, vendar pa so mnenja, da bo dva treba čim prej združiti s sosednjimi. To je v Draži vasi, kjer se bodo priključili k sosednjim Zičam in pa Lisična, kjer bodo združeni z organizacijo pri Sv. Jerneju. V Draži vasi so o tem že razpravljali na skupnem sestanku in so se s predlogom strinjali, izgleda pa, da tudi na Lisični ne bodo nasprotovali temu predlogu. Tudi tu je nedelavnost posameznih odborov nekaj doprinesla k temu, da je na področju občine le 48% vseh volilcev v SZ. Tudi v sami konjiški okolici nekateri ne pokažejo dovolj razumevanja za delo (Bezina) ter bo tu vsekakor potrebno razmisliti, če taki odbori lahko še naprej obstajajo. Na seji so sklenili, da bodo vse te združitve izvedli do 15. marca.

V kratkem času bodo pristopili k volitvam v osnovnih organizacijah, kjer bodo izvolili še na vsakih 40 članov po enega delegata za občinsko konferenco SZDL, ki bo tudi izvolila novo politično vodstvo za bodočo občino. Sprejet je bil tudi predlog, da bi se dosedanja občinska ljudska odbori pre-

imenovali v krajevne, ki bodo začasno še obstajali ter združevali vaše organizacije na svojem področju, ker bi sam občinski odbor, posebno sedaj v začetku na tako širokem področju ne mogel opraviti svojih nalog.

Organizacije ZK bodo obstajale še naprej, vendar pa se bodo morali njeni člani, posebno iz tovarn, v večji meri zanimati za politično delo tam, kjer stanujejo. Z delom pa bodo prenehali dosedanja občinska komiteji.

Tov. Novak je na seji poročal tudi o splošnem izobraževalnem delu, ki ga pripravljata konjiška »Svoboda«. Skupaj s sindikalnim svetom bo organizirala poseben seminar, ki naj bi ga predvsem obiskovali vodilni člani DS in UO iz podjetij ter sindikalni odborniki, pa tudi drugi delavci. Razen predavanj in diskusij iz tekočega gospodarskega in političnega življenja bo program obsegal še več drugih tem kot n. pr. iz računstva, zgodovine, zemljepisja itd. Seminar je z delom pričel že ta teden, kot uvodno predavanje pa bo razprava o družbenem planu za leto 1955. Podobna predavanja bodo kasneje tudi v Ločah, Zrečah in Vitanju. L. V.

Občinski zbor ZB na Vranskem je dobro uspel

Kljub temu, da udeležba, poročila in ostale priprave za občinski zbor Zveze borcev na Vranskem niso bile najboljše, je zbor po zaslugi člana okrajnega odbora, tov. Rozman Jožeta nadvse dobro uspel. V svojem obširnem govoru je tov. Rozman lepo po domače obdelal vso problematiko organizacije tako, da so njegova izvajanja uspešno dopolnila vsa poročila odbornikov. Ko je naštel naloge bodočega odbora ZB, med katerimi bo kot prvenstvena skrb za partizanske otroke in žrtve fašističnega nasilja, so člani objubilili, da jih bodo dosledno izpolnjevali. Takih sestankov in podobnih srečanj se bodo člani vedno radi udeležili, so dejali, ko so odhajali z zborovanja. S. M.

ČAS JE, DA SE PRIJAVIMO V ČLANSTVO PREŠERNOVE DRUŽBE — S KOZJANSKEGA IN IZ OKOLICE ROGAŠKE SLATINE POROČAJO, DA SO LETOS PONEKOD ŽE VEČ KOT PODVOJILI LANSKO ŠTEVILO ČLANOV — POSNEMAJMO NJIHOVO ZAVEDNOST IN LJUBEZEN DO LEPE NAPREDNE SLOVENSKE KNJIGE!